Research Article

The Iranian Journal of Health Insurance | Volume 8, Issue 3, Autumn 2025 | Pages: 251-262

journal.ihio.gov.ir

Identifying Effective Factors in Curriculum Planning Based on Social Responsibility; Case Study: Iranian Health Insurance Organization Employees

Masoud Badkoobeh[1] MA, Reza Vala[1*] PhD, Zolfaghar Rashidi[1] PhD

[1] Department of Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Counseling, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
[2] Department of Educational Management, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

***Correspondence to:** Reza Vala, Email: r.vala@iau.ac.ir

Received: August 19, 2025 **Revised:** November 19, 2025 **Accepted:** December 2, 2025 **Online Published:** December 16, 2025

Abstract

Introduction: Today, social responsibility has gained special importance as a key principle in organizations, especially in public institutions and services such as the Iranian Health Insurance Organization. Accordingly, many countries are seeking to create comprehensive educational programs to promote social responsibility in public institutions. The aim of the present study was to identify the effective factors in curriculum planning based on social responsibility among the employees of the Iranian Health Insurance Organization.

Methods: The research method was applied in terms of purpose; qualitative in terms of data type; and interviewing experts in terms of design (nature). The statistical population included theoretical experts (professors of educational sciences universities) and empirical experts (relevant officials of the Iranian Health Insurance), who were selected as a sample using the saturation principle and a purposeful non-random method, 20 experts. In order to collect data, a semi-structured interview was used, and the validity and reliability of the instrument were examined and confirmed. The data analysis method was qualitative content analysis with a thematic analysis approach using MaxQDA-2018 software.

Results: The findings showed that the effective factors in curriculum planning based on social responsibility in the Health Insurance Organization are: the goal includes the components of personal development, organizational development, and social development; the content includes the components of necessary training for personal development, necessary training for organizational development, and necessary training for social development; the method includes the components of necessary training for personal development, necessary training for organizational development, necessary training for social development, and evaluation includes the components of personal development, organizational development, and social development.

Conclusion: The components examined in this study show that content, goal, method, and evaluation are the four effective factors in the success of curriculum planning based on social responsibility in the Iranian Health Insurance Organization.

Keywords: Curriculum, Social Responsibility, Insurance, Health, Iran Health Insurance Organization

Highlights:

1. Iranian Health Insurance Organization can improve social responsibility among its employees by using the model of this research and by utilizing the components of content, purpose, method, and evaluation.
2. Using the results of this research can help Iranian Health Insurance Organization to provide better and more comprehensive services based on the factors identified in this research and to improve the quality of services to the extent that customer satisfaction is improved.

Citation:
Badkoobeh M, Vala R, Rashidi Z. Identifying effective factors in curriculum planning based on social responsibility; case study: Iranian Health Insurance Organization employees. Iran J Health Insur. 2025;8(3):251-62.

Copyright © 2025 The Author(s); Published by National Center for Health Insurance Research. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

مقاله پژوهشی

فصلنامه علمی- پژوهشی بیمه سلامت ایران | دوره ۸، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۴ | صفحات ۲۵۱ تا ۲۶۲

شناسایی عوامل موثر در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی مورد مطالعه: کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران

مسعود بادکوبه[۱] MA، رضا والا[۱*] PhD، ذوالفقار رشیدی[۲] PhD

[۱] گروه برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
[۲] گروه مدیریت آموزشی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

[*] **نویسنده مسئول:** رضا والا، پست الکترونیک: r.vala@iau.ac.ir

دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۲۸ تصحیح: ۱۴۰۴/۰۸/۲۸ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۱۱ انتشار آنلاین: ۱۴۰۴/۰۹/۲۵

چکیده

مقدمه: در سال‌های اخیر، مفهوم مسئولیت‌پذیری اجتماعی به یکی از پایه‌های مهم عملکرد سازمان‌ها، به‌خصوص نهادهای عمومی و خدماتی همچون سازمان بیمه سلامت ایران، تبدیل شده است. بر همین اساس، بسیاری از کشورها تلاش می‌کنند برنامه‌های آموزشی گسترده‌ای برای تقویت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان‌های عمومی تدوین و اجرا کنند. هدف پژوهش حاضر، شناسایی عوامل موثر در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی در میان کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران بود.

روش بررسی: روش انجام پژوهش از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر نوع داده، کیفی و از نظر طراحی، مبتنی بر مصاحبه با خبرگان در نظر گرفته شد. جامعه آماری شامل خبرگان نظری یعنی اعضای هیئت علمی حوزه علوم تربیتی و نیز خبرگان تجربی شامل مسئولان مرتبط با بیمه سلامت ایران بود. بر اساس اصل اشباع نظری و با بهره‌گیری از نمونه‌گیری هدفمند غیرتصادفی، تعداد ۲۰ متخصص به‌عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده شد و اعتبار و پایایی ابزار مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. در نهایت، داده‌ها با روش تحلیل محتوای کیفی و رویکرد تحلیل تم و با استفاده از نرم‌افزار MaxQDA نسخه ۲۰۱۸ تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان دادند که عوامل موثر در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان بیمه سلامت عبارتند از هدف: شامل مؤلفه‌های توسعه فردی، توسعه سازمانی، توسعه اجتماعی؛ محتوا: شامل مؤلفه‌های آموزش‌های لازم در راستای توسعه فردی، آموزش‌های لازم در راستای توسعه سازمانی، آموزش‌های لازم در راستای توسعه اجتماعی؛ روش: شامل مؤلفه‌های آموزش‌های لازم در راستای توسعه فردی، آموزش‌های لازم در راستای توسعه سازمانی، آموزش‌های لازم در راستای توسعه اجتماعی و ارزشیابی شامل مؤلفه‌های توسعه فردی، توسعه سازمانی، توسعه اجتماعی.

نتیجه‌گیری: مولفه های بررسی شده در این پژوهش نشان می‌دهند که محتوا، هدف، روش و ارزشیابی ۴ عامل اثرگذار در موفقیت برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان بیمه سلامت ایران هستند.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، مسئولیت اجتماعی، بیمه، سلامت، سازمان بیمه سلامت ایران

نکات ویژه

۱- سازمان بیمه سلامت ایران می‌تواند با استفاده از مدل این پژوهش و با بهره‌گیری از مولفه ها محتوا، هدف، روش و ارزشیابی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی را در میان کارکنان خود بهبود دهد.

۲- بهره‌گیری از نتایج این پژوهش می‌تواند به سازمان بیمه سلامت ایران کمک کند تا با تکیه بر عوامل شناسایی شده در این پژوهش، خدمات بهتر و جامع‌تری ارائه دهند و کیفیت خدمات را تا حدی ارتقا دهد که رضایت مشتریان بهبود داده شود.

مقدمه

در دنیای امروز، بسیاری از کشورها در تلاشند تا برنامه‌های آموزشی گسترده‌ای را برای تقویت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان‌های عمومی طراحی و اجرا کنند. برای نمونه، در کشورهایی همچون سوئد و کانادا، دوره‌های آموزشی مرتبط با مسئولیت‌پذیری اجتماعی به عنوان یکی از عناصر اصلی آموزش کارکنان نهادهای عمومی مورد توجه قرار گرفته است [۱]. در همین

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

چارچوب، مسئولیت‌پذیری اجتماعی در حوزه بیمه‌های سلامت به‌عنوان یکی از عوامل مهم و مؤثر در بهبود کیفیت خدمات درمانی و بهداشتی مطرح است. بر اساس یافته‌های پژوهش‌ها، نزدیک به ۶۰ درصد از شهروندان ایرانی به دلیل کمبود شفافیت و مسئولیت‌پذیری در ارائه خدمات بهداشتی، احساس نارضایتی دارند [۲]. این آمار بر اهمیت توجه ویژه به مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان این سازمان به‌عنوان یکی از عوامل بنیادی تأکید می‌کند. امروزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی به‌عنوان یکی از ستون‌های اصلی مدیریت سازمانی مطرح است و بسیاری از کشورها، به‌ویژه در بخش‌های بهداشت و درمان، در پی ارتقای سطح آگاهی و تعهد اجتماعی کارکنان خود هستند [۳]. به عنوان مثال، در کشورهای توسعه‌یافته، برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی به عنوان جزئی کلیدی در آموزش کارکنان نهادهای عمومی معرفی شده‌اند [۴]. این رویکرد جهانی اهمیت توجه به مسئولیت‌پذیری اجتماعی در فرآیندهای آموزشی و تأثیر آن بر بهبود کیفیت خدمات عمومی را نشان می‌دهد.

طراحی برنامه‌های آموزشی بر پایه مسئولیت‌پذیری اجتماعی برای کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران می‌تواند نقش مهمی در افزایش آگاهی و تقویت توانمندی‌های آنان در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی ایفا کند. این دوره‌ها می‌توانند شامل مباحثی مانند اصول اخلاق حرفه‌ای، نحوه تعامل مؤثر با جامعه و پیامدهای اجتماعی ارائه خدمات بهداشتی باشند. ایجاد یک چارچوب آموزشی منظم و یکپارچه به کارکنان کمک می‌کند تا شناخت عمیق‌تری از مسئولیت‌های اجتماعی خود به دست آورند و در نتیجه، کیفیت خدمات ارائه‌شده و میزان رضایت مردم افزایش یابد [۵].

با وجود اهمیت این موضوع، برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی برای کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو است که نیازمند بررسی دقیق است. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، نبود آگاهی کافی کارکنان نسبت به مفهوم مسئولیت‌پذیری اجتماعی است. بسیاری از کارکنان به دلیل فقدان آموزش‌های مناسب، فهم روشنی از تعهدات اجتماعی خود ندارند و این امر می‌تواند به افت کیفیت خدمات منجر شود [۶]. چالش دیگر، محدودیت منابع انسانی و مالی برای اجرای دوره‌های آموزشی است. نهادهای عمومی غیردولتی معمولاً به دلیل مشکلات بودجه‌ای قادر به تأمین هزینه‌های لازم برای ارائه برنامه‌های آموزشی مؤثر نیستند. علاوه بر این، فقدان یک برنامه آموزشی جامع و ساختارمند می‌تواند موجب کاهش انگیزه کارکنان و تحقق نیافتن اهداف سازمان شود. مجموعه این چالش‌ها، ضرورت تدوین مدل‌های آموزشی کارآمد و فراگیر را به‌خوبی آشکار می‌کند.

عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان شامل فرهنگ سازمانی، نیازسنجی آموزشی و مشارکت اجتماعی است. فرهنگ سازمانی به عنوان یکی از عوامل کلیدی، تأثیر زیادی بر نگرش و رفتار کارکنان در قبال مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارد. ایجاد فرهنگی مثبت در سازمان که بر ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی تأکید کند، می‌تواند انگیزه کارکنان را برای شرکت در برنامه‌های آموزشی افزایش دهد. همچنین، نیازسنجی آموزشی به شناسایی نیازهای واقعی کارکنان و طراحی برنامه‌های آموزشی متناسب با آنها کمک می‌کند که می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و افزایش اثربخشی برنامه‌ها منجر شود [۸].

پیشینه پژوهش در این زمینه نشان‌دهنده وجود نظریه‌های مختلفی است که به جنبه‌های خاصی از مسئولیت‌پذیری اجتماعی پرداخته‌اند. برخی از این نظریه‌ها بر اهمیت مشارکت اجتماعی و شفافیت در فرآیندهای آموزشی تأکید دارند. اما نقد این نظریه‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از آنها به چالش‌های عملی و اجرایی در زمینه برنامه‌ریزی درسی توجه کافی نکرده‌اند.

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

به عنوان مثال، در حالی که نظریه‌های موجود بر اهمیت آموزش و آگاهی تأکید دارند، اما به چالش‌های مربوط به اجرای این آموزش‌ها و تأمین منابع مالی و انسانی برای برگزاری دوره‌های آموزشی مؤثر توجهی نکرده‌اند [۴].

این نقدها نشان‌دهنده چالش‌ها و مسائل موجود در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران است. نیاز به تحقیقات بیشتر در زمینه شفافیت، مشارکت اجتماعی و تأثیرات فرهنگی بر برنامه‌ریزی درسی احساس می‌شود. این پژوهش‌ها می‌توانند به شناسایی راهکارهای مؤثر برای بهبود برنامه‌ریزی درسی و در نتیجه ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی کمک کنند.

وضعیت نامناسب برنامه‌ریزی درسی در این حوزه نشان‌دهنده چالش‌های جدی است که نه تنها به فقدان شفافیت و پاسخگویی در ارائه خدمات بهداشتی منجر شده، بلکه اعتماد عمومی به این سازمان را نیز کاهش داده است. مشکلاتی از قبیل نبود یک چارچوب آموزشی منسجم، کمبود منابع مالی و آگاهی اندک ِ کارکنان از مسئولیت‌های اجتماعی، از جمله چالش‌های اصلی به شمار می‌آیند که نیاز به بررسی دقیق دارند. پیامدهای منفی حل نشدن این مسائل در حوزه‌های مختلف قابل مشاهده است. از نظر فرهنگی، فقدان مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌تواند به تضعیف ارزش‌های اجتماعی و کاهش اعتماد عمومی منجر شود که این امر می‌تواند به نارضایتی عمومی و تنش‌های اجتماعی منجر شود. از جنبه اجتماعی، کاهش کیفیت خدمات بهداشتی و پاسخگو نبودن به نیازهای شهروندان می‌تواند مشکلات بهداشتی را افزایش دهد و کیفیت زندگی را کاهش دهد که این موضوع به نوبه خود بر سلامت عمومی تأثیر منفی خواهد گذاشت. از نظر اقتصادی، بی‌توجهی به مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ارائه نکردن خدمات مؤثر می‌تواند به افزایش هزینه‌های درمانی و کاهش بهره‌وری در سیستم بهداشتی منجر شود و بار مالی بیشتری را بر دوش دولت و شهروندان بگذارد. همچنین، از جنبه روانشناختی، ناآگاهی و آموزش کافی کارکنان می‌تواند احساس ناکامی و نارضایتی شغلی در میان آنها ایجاد کند که این وضعیت به کاهش انگیزه و عملکرد کارکنان آسیب خواهد زد و در نهایت به کاهش کیفیت خدمات ارائه شده منجر خواهد شد.

برای حل مسائل موجود در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران، ضروری است که یک رویکرد جامع و چندوجهی اتخاذ شود. این رویکرد باید شامل توسعه دوره‌های آموزشی منسجم و هدفمند، تأمین منابع مالی و انسانی لازم و ایجاد فرهنگی سازمانی مثبت باشد که بر ارزش‌های اجتماعی تأکید کند. همچنین، استفاده از فناوری‌های نوین برای تسهیل فرآیندهای آموزشی و جمع‌آوری نظرات کارکنان می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش‌ها کمک کند. در نهایت، ایجاد شبکه‌های همکاری بین نهادهای مختلف می‌تواند به افزایش شفافیت و پاسخگویی در ارائه خدمات بهداشتی کمک کند.

با توجه به موارد ذکر شده، سؤال پژوهش در این مطالعه به این شکل مطرح می‌شود: «عوامل موثر در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران شامل چه عناصری است؟»

روش بررسی

نوع پژوهش

روش این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع داده‌ها، کیفی است. همچنین از نظر طرح پژوهش، مبتنی بر انجام مصاحبه با خبرگان بوده و از نظر زمان گردآوری اطلاعات، به‌صورت مقطعی اجرا شده است.

جامعه آماری

خبرگان نظری: این گروه شامل اساتید دانشگاه و محققانی هستند که در زمینه علوم تربیتی و گرایش‌های برنامه

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

درسی، برنامه آموزشی و موضوعات مرتبط با برنامه‌ریزی درسی محیط کار و مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان تخصص دارند. خبرگان تجربی: این گروه شامل افرادی هستند که به طور مستقیم با مسائل کارکنان در بیمه سلامت در ارتباط هستند و تجربیات عملی در این زمینه دارند.

حجم نمونه

در پژوهش‌های کیفی، به‌ویژه هنگامی که از تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تحلیل مضامین و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده می‌شود، معمولاً پیشنهاد می‌شود تعداد مشارکت‌کنندگان بین ۱۰ تا ۳۰ نفر باشد تا امکان دستیابی به اشباع نظری فراهم شود. در این مطالعه نیز حجم نمونه برای انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با خبرگان مرتبط با موضوع، بر اساس همین اصل تعیین شد. در نتیجه، ۲۰ نفر به‌عنوان نمونه نهایی برای مشارکت در مصاحبه‌ها انتخاب شدند.

روش نمونه‌گیری

نوع نمونه‌گیری در این مرحله، غیرتصادفی از نوع هدفمند بود. در این شیوه، مشارکت‌کنندگان به‌صورت هدفمند از میان دو گروه اصلی، یعنی خبرگان نظری و خبرگان تجربی انتخاب شدند. بدین ترتیب، پژوهشگر بر افرادی تمرکز داشت که به‌طور ویژه در حوزه‌های نظری یا عملی مرتبط با موضوع تحقیق سابقه و فعالیت مشخصی داشتند.

ابزار گردآوری داده

در این پژوهش، به‌منظور شناسایی عناصر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران، از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. مصاحبه‌ها در مکان‌های راحت و آشنا برای شرکت‌کنندگان انجام شد تا احساس راحتی و امنیت بیشتری داشته باشند. هر مصاحبه به‌طور متوسط ۶۰ تا ۹۰ دقیقه به‌طول انجامید و با استفاده از ضبط‌کننده صوتی ثبت شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه‌های ضبط‌شده به‌طور کامل متن‌نویسی شدند. سپس از روش تحلیل مضمون کیفی برای استخراج مضامین و الگوهای مشترک استفاده شد.

روش تحلیل داده‌ها

در این مرحله، برای پاسخ به پرسش‌های پژوهش در بخش کیفی و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه‌ها، از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تحلیل مضامین استفاده شد و نرم‌افزار MAXQDA نسخه Analytics Pro سال ۲۰۱۸ به کار گرفته شد. ابتدا متون مصاحبه‌ها به‌صورت دقیق ترنسکریپت شدند و سپس کدگذاری اولیه انجام گرفت. کدها بر اساس مفاهیم و مضامین موجود در داده‌ها استخراج و پس از آن در قالب گروه‌های مرتبط شامل مضامین فرعی، پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر دسته‌بندی شدند. در ادامه، مضامین اصلی شناسایی و تحلیل شدند تا الگوها و روابط مشترک میان داده‌ها آشکار شود [۹].

یافته‌ها

▼ جدول ۱- توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی مربوط به مشارکت‌کنندگان (مصاحبه شونده‌ها)

ویژگی جمعیت‌شناختی	طبقه	فراوانی	درصد	بیشترین	کمترین
سن	پائین‌تر از ۴۰ سال	۲	۱۰	بالای ۵۵ سال	پائین‌تر از ۴۰ سال
	بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۵	۲۵		
	بین ۵۱ تا ۵۵ سال	۶	۳۰		
	بالای ۵۵ سال	۷	۳۵		
تجربه کاری مرتبط (سابقه شغلی/ سابقه تدریس)	کمتر از ۵ سال	۳	۱۵	بیشتر از ۱۵ سال	کمتر از ۵ سال
	بین ۵ تا ۱۰ سال	۴	۲۰		
	بین ۱۱ تا ۱۵ سال	۶	۳۰		
	بیشتر از ۱۵ سال	۷	۳۵		
جنسیت	مرد	۱۱	۵۵	مرد	زن
	زن	۹	۴۵		
نوع خبره (نظری و تجربی)	نظری	۸	۴۰	تجربی	نظری
	تجربی	۱۲	۶۰		
رشته تحصیلی	برنامه‌ریزی درسی	۴	۲۰	پزشکی	علوم اجتماعی
	علوم اجتماعی	۳	۱۵		
	گروه پزشکی	۷	۳۵		
	جامعه‌شناسی	۶	۳۰		

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

در جدول ۱، بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده از طریق مصاحبه با مشارکت‌کنندگان توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، شامل نوع خبره (نظری و تجربی)، رشته تحصیلی، سن، جنسیت و تجربه کاری (سابقه شغلی/سابقه تدریس) مرتبط بررسی شد.

عوامل موثر بر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران کدام هستند؟

در ادامه برای پاسخ به سوال فوق، پس از مرور مبانی نظری و پیشینه پژوهش با ۲۰ خبره بر اساس پروتکل مصاحبه، مصاحبه شد.

در این پژوهش، مراحل مختلف جمع‌آوری داده‌ها، ترنسکریپشن، آشنایی با داده‌ها، کدگذاری، گروه‌بندی مضامین و تحلیل نهایی به‌دقت اجرا شد. به‌طور خاص، در مرحله جمع‌آوری داده‌ها، ۲۰ خبره نظری و تجربی در زمینه عناصر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی انتخاب شدند. این انتخاب با روش هدفمند و اصل اشباع انجام شد که به پژوهشگر این امکان را داد تا نظرات و تجربیات عمیق‌تری را از خبرگان دریافت کند. پروتکل مصاحبه به‌گونه‌ای طراحی شد که اجازه بیان کامل نظرات را به خبرگان می‌داد و همچنین با ضبط مصاحبه‌ها و یادداشت‌برداری، دقت داده‌ها افزایش یافت.

در مرحله ترنسکریپشن، تمامی ضبط‌های صوتی به متن نوشتاری تبدیل شدند که این امر برای تحلیل دقیق داده‌ها ضروری بود. پس از آن، متن‌های ترنسکریپت شده به‌طور دقیق مورد مطالعه قرار گرفتند تا الگوها و مضامین اولیه شناسایی شوند. این مرحله شامل یادداشت‌برداری از نکات مهم و کلیدی بود که به درک بهتر داده‌ها کمک می‌کرد. در ادامه، کدگذاری داده‌ها انجام شد که در آن مضامین و مفاهیم کلیدی شناسایی و نام‌گذاری شدند. پژوهشگر با شناسایی عبارات و کلمات کلیدی، اطلاعات مهم و مرتبط را علامت‌گذاری کرد و این کدها به مضامین بالقوه یا مضامین فرعی تبدیل شدند.

در مرحله گروه‌بندی کدها به مضامین بزرگ‌تر، تلاش شد تا کدها بر اساس شباهت‌ها و ارتباطات معنایی به یکدیگر مرتبط شوند. این گروه‌بندی به‌گونه‌ای صورت گرفت که تعداد کدها به هر مضمون بزرگ‌تر منطقی و متناسب باشد و مضامین به اندازه کافی توسعه‌یافته باشند تا اطلاعات مفیدی را ارائه دهند. سلسله‌مراتب مضامین شامل مضامین فرعی، پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر بود. مضامین فرعی به تحلیل عمیق‌تر کمک کردند و شامل جزئیات بیشتری از مضامین پایه بودند. مضامین پایه به‌طور مستقیم از داده‌ها استخراج شدند و شامل اطلاعات عینی و خاص بودند. مضامین سازمان‌دهنده به شناسایی الگوها و روابط بین مضامین پایه کمک کردند و در نهایت، مضامین فراگیر به تجزیه و تحلیل کلی موضوع و پاسخ به سوالات اصلی پژوهش پرداختند.

در مرحله نهایی تحلیل و تفسیر مضامین، پژوهشگر به بررسی ارتباطات بین مضامین و چگونگی تأثیر آنها بر سوالات تحقیق پرداخت. این مرحله شامل بازنگری متن‌های مصاحبه و اصلاح مضامین بود تا ارتباطات آنها با یکدیگر به‌طور دقیق شناسایی شود. هر مضمون به‌دقت تعریف و نام‌گذاری شد تا نمایانگر مفهوم و اهمیت آن در زمینه تحقیق باشد. این تحلیل عمیق و ارتباطات شناسایی‌شده، پژوهشگر را قادر ساخت تا به درک عمیق‌تری از داده‌ها برسد و نتایج تحقیق را به‌طور مؤثری تبیین کند. در نهایت، این رویکرد به پژوهشگران کمک می‌کند تا به‌طور جامع‌تری به عناصر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بپردازند و بینش‌های ارزشمندی را در این حوزه ارائه دهند.

درنهایت با توجه به مضامین فرعی (واحدهای معنایی) احصا شده از متون مصاحبه در جدول زیر ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های عناصر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران آورده شده است.

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

جدول ۲- ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مرتبط عناصر برنامه درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان در سازمان بیمه سلامت ایران

عنصر برنامه درسی	بعد	مولفه	شاخص
هدف	توسعه فردی	توسعه مهارت‌های کارکنان	توسعه مهارت‌های ارتباطی نظیر گوش دادن فعال و برقراری ارتباط مؤثر با همکاران، بیمه‌شدگان و ذی‌نفعان.
			توسعه مهارت تفکر انتقادی و حل مسئله از طریق افزایش توانایی بررسی و تحلیل مسائل اجتماعی و بهداشتی و ارائه ایده‌های نوآورانه برای بهبود خدمات.
			توسعه مهارت‌های فنی و تخصصی نظیر توانایی استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای دیجیتال روز برای بهبود خدمات.
		ارتقای دانش کارکنان	ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با بهداشت، درمان، خدمات بیمه‌ای و قوانین و مقررات مربوط به سلامت.
			ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با روش‌های مدیریت بحران و نحوه پاسخگویی به شرایط اضطراری.
			ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با نیازها، چالش‌ها و مشکلات بهداشتی رایج در جامعه و به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر.
	توسعه سازمانی	افزایش شفافیت سازمانی	افزایش میزان دسترسی عموم به اطلاعات مربوط به سیاست‌ها، خدمات و فرآیندهای بیمه‌ای.
			افزایش کیفیت و دقت گزارش‌های مالی و عملکردی که به عموم ارائه می‌شود.
			افزایش وضوح و شفافیت در فرآیندهای اداری، قراردادها و تصمیم‌گیری‌های سازمان بیمه سلامت ایران.
		بهبود عملکرد سازمانی	کاهش میانگین زمان پاسخگویی به درخواست‌های جدید و شکایات بیمه‌شدگان.
			بهبود عملکرد سازمان در زمینه پرداخت‌های به موقع و سریع‌تر بیمه‌ها و خدمات درمانی.
			رعایت بیشتر استانداردهای کیفیت در ارائه خدمات به بیمه‌شدگان.
		افزایش سلامت کارکنان	افزایش میزان رضایت شغلی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
			افزایش میزان انگیزه شغلی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
			مدیریت بیشتر استرس در راستای بهبود سلامت روانی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
		توسعه فرهنگ سازمانی	تقویت فرهنگ پاسخگویی سازمانی از طریق توجه به نیازهای اجتماعی در مواقع بحران یا چالش‌های اجتماعی، به‌ویژه در زمینه‌های بهداشتی و درمانی.
			تقویت فرهنگ یادگیری مستمر در بین کارکنان به‌منظور به‌روز نگه‌داشتن دانش و مهارت‌های آنها در حوزه بیمه سلامت.
			آشنایی کارکنان با اصول اخلاقی و حرفه‌ای در تعامل با بیمه‌شدگان و ذی‌نفعان به منظور توسعه فرهنگ سازمانی.
	توسعه اجتماعی	احترام به حقوق بیمه‌شدگان	اطلاع‌رسانی دقیق و شفاف درباره حقوق قانونی، خدمات بیمه‌ای، تغییرات در قوانین و مقررات و فرآیندها به بیمه‌شدگان.
			فراهم کردن بسترهای آنلاین برای دسترسی به اطلاعات و خدمات بیمه‌ای.
			احترام به حریم خصوصی از طریق رعایت قوانین و مقررات مربوط به حفاظت از اطلاعات شخصی بیمه‌شدگان.
		توسعه پایدار و بهبود سلامت جامعه	توسعه پایدار و کاهش نابرابری‌ها با توجه به مسائل اجتماعی و اقتصادی، توسط سازمان بیمه سلامت.
			نقش آفرینی مهم و اساسی سازمان در ارتقای سطح سلامت و کیفیت زندگی مردم از طریق شناسایی و پاسخگویی به نیازهای اجتماعی و بهداشتی جامعه.
			طراحی برنامه‌های پیشگیری از بیماری به‌ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر در میان جامعه و عموم مردم به منظور بهبود سلامت جامعه و کاهش هزینه‌های درمان و مراقبت‌های بهداشتی
			مشارکت در برنامه‌های پیشگیری، آموزش عمومی در زمینه بهداشت و ترویج سبک زندگی سالم.
		ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی	تضمین دسترسی آسان، عادلانه و با کیفیت به خدمات بهداشتی و درمانی برای همه بیمه‌شدگان.
			ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی از طریق آموزش مستمر کارکنان و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی.
			تعهد کارکنان بیمه سلامت ایران در ارائه خدمات با کیفیت و اثربخش به بیمه‌شدگان از طریق ارائه مشاوره‌های صحیح توسط کارکنان و پاسخگویی به نیازهای بیمه‌شدگان
محتوا	آموزش های لازم در راستای توسعه فردی	آموزش‌های لازم مربوط به ارتقای مهارت‌های کارکنان	آموزش دوره ارتباطات مؤثر از طریق برگزاری دوره های مهارت‌های ارتباطی و گوش دادن فعال
			آموزش نوآوری در خدمات بهداشتی از طریق برگزاری دوره‌های تفکر انتقادی و حل مسئله
			آموزش آشنایی با مباحث دیجیتال و فناوری اطلاعات در حدمات بهداشتی، درمانی و بیمه‌ای از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای تخصصی
		آموزش‌های لازم مربوط به ارتقای دانش کارکنان	آموزش قوانین و مقررات بیمه سلامت از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر در زمینه بهداشت و درمان
			آموزش پاسخگویی به شرایط اضطراری از طریق برگزاری دوره‌های مدیریت بحران
			آموزش تحلیل نیازهای اجتماعی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه بهداشت گروه‌های آسیب‌پذیر
	آموزش های لازم در راستای توسعه سازمانی	آموزش‌های لازم مربوط به افزایش شفافیت سازمانی	آموزش مدیریت اطلاعات از طریق برگزاری دوره‌های اطلاع‌رسانی و ارتباطات عمومی
			آموزش مالی و حسابداری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه گزارش‌نویسی و تحلیل داده‌ها
			آموزش تصمیم‌گیری مؤثر از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه مدیریت فرآیندها و شفافیت اداری
		آموزش‌های لازم مربوط به بهبود عملکرد سازمانی	آموزش بهبود فرآیند پاسخگویی از طریق برگزاری دوره‌های مدیریت زمان و کارآیی
			آموزش بهبود فرآیندهای پرداخت از طریق برگزاری دوره‌های مالی و پرداخت
			آموزش بهبود کیفیت خدمات از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی استانداردهای کیفیت

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

جدول ۲- (ادامه) ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مرتبط عناصر برنامه درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان در سازمان بیمه سلامت ایران

عنصر برنامه درسی	بعد	مولفه	شاخص
محتوا	آموزش های لازم در راستای توسعه سازمانی	آموزش‌های لازم مربوط به افزایش سلامت کارکنان	آموزش رضایت شغلی و انگیزش از طریق برگزاری دوره‌های مدیریت منابع انسانی
			آموزش توسعه فردی و حرفه‌ای از طریق برگزاری دوره‌های انگیزش شغلی
			آموزش سلامت روان و روان‌شناسی از طریق برگزاری دوره‌های مدیریت استرس
		آموزش‌های لازم مربوط به توسعه فرهنگ سازمانی	آموزش مدیریت بحران از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه پاسخگویی اجتماعی
			آموزش توسعه حرفه‌ای از طریق برگزاری دوره‌های یادگیری مستمر
			آموزش تعاملات صادقانه از طریق برگزاری دوره‌های اخلاق حرفه‌ای
	آموزش های لازم در راستای توسعه اجتماعی	آموزش‌های لازم مربوط به احترام به حقوق بیمه‌شدگان	آموزش شفافیت در خدمات از طریق برگزاری دوره‌های اطلاع‌رسانی و آموزش حقوق بیمه‌ای
			آموزش طراحی وب و خدمات آنلاین از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی فناوری اطلاعات
			آموزش حریم خصوصی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی حفاظت از اطلاعات
		آموزش‌های لازم مربوط به توسعه پایدار و بهبود سلامت جامعه	آموزش کاهش نابرابری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه توسعه پایدار
			آموزش ارتقای کیفیت زندگی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه بهداشت عمومی
			آموزش طراحی برنامه‌های بهداشتی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه پیشگیری از بیماری
			آموزش ترویج سبک زندگی سالم از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه آموزش عمومی بهداشت
		آموزش‌های لازم مربوط به ارتقاء کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی	آموزش بهبود کیفیت خدمات از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه دسترسی به خدمات
			آموزش استانداردهای بین‌المللی از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی مستمر در زمینه بهداشت و درمان
			آموزش بهبود عملکرد از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه تعهد شغلی و کیفیت خدمات
روش تدریس	آموزش های لازم در راستای توسعه فردی	آموزش‌های لازم مربوط به ارتقای مهارت‌های کارکنان	آموزش دوره ارتباطات مؤثر
			آموزش نوآوری در خدمات بهداشتی
			آموزش آشنایی با مباحث دیجیتال و فناوری اطلاعات در حدمات بهداشتی درمانی و بیمه‌ای
		آموزش‌های لازم مربوط به ارتقا دانش کارکنان	آموزش قوانین و مقررات بیمه سلامت
			آموزش پاسخگویی به شرایط اضطراری
			آموزش تحلیل نیازهای اجتماعی
	آموزش های لازم در راستای توسعه سازمانی	آموزش‌های لازم مربوط به افزایش شفافیت سازمانی	آموزش مدیریت اطلاعات
			آموزش مالی و حسابداری
			آموزش تصمیم‌گیری مؤثر
		آموزش‌های لازم مربوط به بهبود عملکرد سازمانی	آموزش بهبود فرآیند پاسخگویی
			آموزش بهبود فرآیندهای پرداخت مالی
			آموزش بهبود کیفیت خدمات
		آموزش‌های لازم مربوط به افزایش سلامت کارکنان	آموزش رضایت شغلی و انگیزش
			آموزش توسعه فردی و حرفه‌ای
			آموزش سلامت روان
		آموزش‌های لازم مربوط به توسعه فرهنگ سازمانی	آموزش مدیریت بحران
			آموزش توسعه حرفه‌ای
			آموزش تعاملات صادقانه
	آموزش های لازم در راستای توسعه اجتماعی	آموزش‌های لازم مربوط به احترام به حقوق بیمه‌شدگان	آموزش شفافیت در خدمات
			آموزش طراحی وب و خدمات آنلاین
			آموزش حریم خصوصی
		آموزش‌های لازم مربوط به توسعه پایدار و بهبود سلامت جامعه	آموزش کاهش نابرابری
			آموزش ارتقای کیفیت زندگی
			آموزش طراحی برنامه‌های بهداشتی
			آموزش ترویج سبک زندگی سالم
		آموزش‌های لازم مربوط به ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی	آموزش بهبود کیفیت خدمات
			آموزش استانداردهای بین‌المللی
			آموزش بهبود عملکرد

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

جدول ۲- (ادامه) ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مرتبط عناصر برنامه درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان در سازمان بیمه سلامت ایران

عنصر برنامه درسی	بعد	مولفه	شاخص
ارزیابی	توسعه فردی	توسعه مهارت‌های کارکنان	توسعه مهارت‌های ارتباطی نظیر گوش دادن فعال و برقراری ارتباط مؤثر با همکاران، بیمه‌شدگان و ذی‌نفعان.
			توسعه مهارت تفکر انتقادی و حل مسئله از طریق افزایش توانایی بررسی و تحلیل مسائل اجتماعی و بهداشتی و ارائه ایده‌های نوآورانه برای بهبود خدمات.
			توسعه مهارت‌های فنی و تخصصی نظیر توانایی استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای دیجیتال روز برای بهبود خدمات.
		ارتقای دانش کارکنان	ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با بهداشت، درمان، خدمات بیمه‌ای و قوانین و مقررات مربوط به سلامت.
			ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با روش‌های مدیریت بحران و نحوه پاسخگویی به شرایط اضطراری.
			ارتقای دانش کارکنان از طریق آموزش‌های مستمر در زمینه‌های مرتبط با نیازها، چالش‌ها و مشکلات بهداشتی رایج در جامعه و به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر.
	توسعه سازمانی	افزایش شفافیت سازمانی	افزایش میزان دسترسی عموم به اطلاعات مربوط به سیاست‌ها، خدمات و فرآیندهای بیمه‌ای.
			افزایش کیفیت و دقت گزارش‌های مالی و عملکردی که به عموم ارائه می‌شود.
			افزایش وضوح و شفافیت در فرآیندهای اداری، قراردادها و تصمیم‌گیری‌های سازمان بیمه سلامت ایران.
		بهبود عملکرد سازمانی	کاهش میانگین زمان پاسخگویی به درخواست‌های جدید و شکایات بیمه‌شدگان.
			بهبود عملکرد سازمان در زمینه پرداخت‌های به موقع و سریع‌تر بیمه‌ها و خدمات درمانی.
			رعایت بیشتر استانداردهای کیفیت در ارائه خدمات به بیمه‌شدگان.
		افزایش سلامت کارکنان	افزایش میزان رضایت شغلی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
			افزایش میزان انگیزه شغلی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
			مدیریت بیشتر استرس در راستای سلامت روانی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران.
		توسعه فرهنگ سازمانی	تقویت فرهنگ پاسخگویی سازمانی از طریق توجه به نیازهای اجتماعی در مواقع بحران یا چالش‌های اجتماعی، به‌ویژه در زمینه‌های بهداشتی و درمانی.
			تقویت فرهنگ یادگیری مستمر در بین کارکنان به‌منظور به‌روز نگه‌داشتن دانش و مهارت‌های آنها در حوزه بیمه سلامت.
			آشنایی کارکنان با اصول اخلاقی و حرفه‌ای در تعامل با بیمه‌شدگان و ذی‌نفعان به منظور توسعه فرهنگ سازمانی.
	توسعه اجتماعی	احترام به حقوق بیمه‌شدگان	اطلاع‌رسانی دقیق و شفاف درباره حقوق قانونی، خدمات بیمه‌ای، تغییرات در قوانین و مقررات و فرآیندها به بیمه‌شدگان.
			فراهم کردن بسترهای آنلاین برای دسترسی به اطلاعات و خدمات بیمه‌ای.
			احترام به حریم خصوصی از طریق رعایت قوانین و مقررات مربوط به حفاظت از اطلاعات شخصی بیمه‌شدگان.
		توسعه پایدار و بهبود سلامت جامعه	توسعه پایدار و کاهش نابرابری‌ها با توجه به مسائل اجتماعی و اقتصادی، توسط سازمان بیمه سلامت.
			نقش آفرینی مهم و اساسی سازمان در ارتقای سطح سلامت و کیفیت زندگی مردم از طریق شناسایی و پاسخگویی به نیازهای اجتماعی و بهداشتی جامعه.
			طراحی برنامه‌های پیشگیری از بیماری به‌ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر در میان جامعه و عموم مردم به منظور بهبود سلامت جامعه و کاهش هزینه‌های درمان و مراقبت‌های بهداشتی
			مشارکت در برنامه‌های پیشگیری، آموزش عمومی در زمینه بهداشت و ترویج سبک زندگی سالم.
		ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی	تضمین دسترسی آسان، عادلانه و با کیفیت به خدمات بهداشتی و درمانی برای همه بیمه‌شدگان.
			ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی از طریق آموزش مستمر کارکنان و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی.
			تعهد کارکنان بیمه سلامت ایران در ارائه خدمات با کیفیت و اثربخش به بیمه‌شدگان از طریق ارائه مشاوره‌های صحیح توسط کارکنان و پاسخگویی به نیازهای بیمه‌شدگان

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

در نهایت با توجه به جدول ۲ عوامل برنامه‌ریزی درسی برای ایجاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان بیمه سلامت ایران شامل چهار عنصر اصلی هدف، محتوا، روش و ارزیابی است.

هدف: در عنصر هدف، این رویکرد بر اساس سه عنصر کلیدی شکل‌گیری می‌یابد: توسعه فردی، توسعه سازمانی و توسعه اجتماعی. توسعه فردی بر بهبود مهارت‌ها و توانمندی‌های فردی تأکید دارد و به کارکنان این امکان را می‌دهد تا از طریق آموختن مهارت‌های جدید، در زندگی حرفه‌ای و شخصی خود پیشرفت کنند. همچنین، توسعه سازمانی بر بهبود کارکردهای داخلی سازمان و توانمندسازی کارکنان تمرکز دارد، در حالی که توسعه اجتماعی بر مشارکت در ایجاد تغییرات مثبت در جامعه و ارتقای حقوق اجتماعی افراد تأکید دارد.

محتوا: در عنصر محتوا، برنامه‌ریزی درسی به آموزش‌های لازم در راستای توسعه فردی، سازمانی و اجتماعی می‌پردازد. این آموزش‌ها شامل دوره‌هایی است که به‌طور مستقیم بر توانمندی‌های فردی و اجتماعی کارکنان تأثیر می‌گذارد. به‌عنوان مثال، آموزش‌هایی در زمینه مدیریت استرس، مهارت‌های ارتباطی و تفکر انتقادی، توسعه‌ی مهارت‌های اجتماعی و افزایش آگاهی‌های اجتماعی از جمله عناصر کلیدی در این بخش هستند. همچنین، در بعد سازمانی، آموزش‌های مربوط به بهبود فرآیندها و عملکردهای داخلی به کارکنان کمک می‌کند تا به اهداف سازمانی دست یابند و در نهایت، آموزش‌های اجتماعی به ترویج ارزش‌های مشترک و مسئولیت‌پذیری اجتماعی در میان کارکنان کمک می‌کند.

روش: روش تدریس در این برنامه‌ریزی درسی نیز بر اساس ابعاد مختلف توسعه طراحی شده است. در راستای توسعه فردی، آموزش‌ها می‌توانند به‌صورت کارگاه‌ها، سمینارها و دوره‌های آنلاین ارائه شوند تا به کارکنان این امکان را بدهند که با شیوه‌های نوین یادگیری آشنا شوند. همچنین، در راستای توسعه سازمانی، از روش‌های تعاملی و گروهی برای ایجاد هم‌افزایی بین کارکنان استفاده می‌شود که این خود می‌تواند به افزایش کارآیی و بهبود کیفیت خدمات سازمانی کمک کند. در نهایت، روش‌های تدریس اجتماعی به‌منظور تشویق کارکنان به مشارکت فعال در پروژه‌های اجتماعی و فرهنگی طراحی شده است.

ارزیابی: در عنصر ارزیابی، معیارهای مختلفی برای سنجش تأثیر برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی در نظر گرفته می‌شود. ارزیابی توسعه فردی شامل سنجش پیشرفت‌ها در مهارت‌ها و توانمندی‌های فردی کارکنان است، در حالی که ارزیابی توسعه سازمانی بر اساس بهبود عملکرد و فرآیندهای داخلی انجام می‌شود. همچنین، ارزیابی توسعه اجتماعی با تمرکز بر تأثیر فعالیت‌های آموزشی بر افزایش مشارکت اجتماعی و ارتقای حقوق بیمه‌شدگان و دیگر ذی‌نفعان در جامعه انجام می‌گیرد. این چهار بعد به‌طور همزمان کارآیی و اثربخشی برنامه‌های آموزشی را تضمین می‌کند و مسیرهای نوین را برای تحقق مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سازمان فراهم می‌آورد.

بحث

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهند که عوامل موثر در برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی کارکنان سازمان بیمه سلامت ایران شامل چهار عنصر اصلی است: هدف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی. همچنین یافته‌ها نشان دادند که در این میان، بعد هدف شامل مولفه‌های توسعه فردی، توسعه سازمانی و توسعه اجتماعی است. محتوا نیز به آموزش‌های لازم در راستای توسعه فردی، سازمانی و اجتماعی اشاره دارد. روش تدریس شامل آموزش‌های لازم برای هر یک از این حوزه‌ها و ارزشیابی شامل توسعه فردی، سازمانی و اجتماعی است. این یافته‌ها به وضوح نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی درسی باید به ابعاد مختلف مسئولیت‌پذیری اجتماعی توجه کند تا کارکنان به درک و عمل مؤثرتری در این زمینه دست یابند.

با توجه به مرور مبانی نظری، مسئولیت‌پذیری اجتماعی به عنوان یک مفهوم کلیدی در توسعه پایدار و بهبود کیفیت

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

خدمات سازمان‌ها شناخته می‌شود [۱۰]. نظریه‌های مختلفی در این زمینه وجود دارد که به اهمیت آموزش‌های مرتبط با مسئولیت‌پذیری اجتماعی در برنامه‌های درسی تأکید دارند [۷]. به عنوان مثال، نظریه‌های یادگیری اجتماعی و نظریه‌های توسعه پایدار بر ضرورت ایجاد آگاهی و توانمندی‌های لازم در کارکنان برای ایفای مسئولیت‌های اجتماعی تأکید می‌کنند [۱۱]. این نظریه‌ها نشان می‌دهند که آموزش‌های مرتبط با مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌تواند منجر به تغییرات مثبت در رفتار و نگرش کارکنان شود و به بهبود کیفیت خدمات ارائه شده در سازمان‌های بهداشتی کمک کند [۱۲].

علاوه بر این، پیشینه‌های داخلی و خارجی نیز به تأثیرات مثبت برنامه‌های درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی اشاره دارند [۱۳]. پژوهش‌های انجام شده در این زمینه نشان می‌دهند که این نوع برنامه‌ها می‌توانند به افزایش آگاهی و درک اجتماعی کارکنان منجر شوند و آنها را برای مواجهه با چالش‌های اجتماعی و اخلاقی آماده کنند. به عنوان مثال، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که طراحی برنامه‌های درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌تواند به بهبود مشارکت اجتماعی و توسعه مهارت‌های لازم در کارکنان کمک کند [۷-۱۱]. همچنین پژوهش‌هایی نیز به تأکید بر طراحی برنامه‌های درسی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و تأثیرات مثبت آنها بر توسعه مهارت‌ها و آگاهی‌های اجتماعی کارکنان اشاره کرده‌اند [۷،۹،۱۰،۱۱،۱۴،۱۵]. به طور کلی، این همخوانی نشان‌دهنده این است که طراحی مدل‌های آموزشی در این حوزه می‌تواند به بهبود عملکرد سازمان‌ها و ارتقای سطح خدمات اجتماعی منجر شود. در این راستا، یافته‌های پژوهش حاضر نیز تأییدکننده این موضوع هستند که آموزش‌های مرتبط با مسئولیت‌پذیری اجتماعی باید به طور جامع و در تمام ابعاد توسعه فردی، سازمانی و اجتماعی طراحی شوند. این یافته‌ها به وضوح نشان می‌دهند که برای تحقق اهداف اجتماعی و سازمانی، نیاز به یک رویکرد یکپارچه و منسجم در طراحی برنامه‌های درسی وجود دارد. همچنین، این رویکرد باید به نیازهای خاص سازمان بیمه سلامت و شرایط اجتماعی و فرهنگی کشور توجه کند.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش به اهمیت روش‌های تدریس و ارزشیابی در تحقق مسئولیت‌پذیری اجتماعی اشاره دارند. روش‌های تدریس باید به گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان را به تفکر انتقادی و مشارکت فعال در مسائل اجتماعی تشویق کنند. همچنین ارزشیابی‌ها باید به گونه‌ای باشد که توانمندی‌های کارکنان در زمینه مسئولیت‌پذیری اجتماعی را به طور مؤثر سنجش کند و به ارتقای مستمر این توانمندی‌ها کمک کند. بر اساس یافته‌های پژوهش، می‌توان گفت توسعه فردی شامل آموزش‌های لازم برای ارتقای مهارت‌های فردی و اجتماعی کارکنان است که به آنها کمک می‌کند تا به‌عنوان اعضای مؤثر و مسئول در جامعه عمل کنند. توسعه سازمانی به بهبود عملکرد و کارآیی سازمان بیمه سلامت اشاره دارد و به کارکنان این امکان را می‌دهد در راستای اهداف کلان سازمانی فعالیت کنند. همچنین، توسعه اجتماعی به کارکنان کمک می‌کند تا درک بهتری از نقش خود در جامعه و مسئولیت‌های اجتماعی داشته باشند و به ارتقای کیفیت زندگی اجتماعی کمک کنند. در بخش محتوا، آموزش‌های لازم در راستای توسعه فردی، سازمانی و اجتماعی به‌طور مشخص تعریف شده‌اند. این آموزش‌ها به‌منظور ارتقای دانش و مهارت‌های کارکنان در زمینه مسئولیت‌پذیری اجتماعی طراحی شده‌اند و می‌توانند به بهبود توانمندی‌های آنها در ارائه خدمات به جامعه و بیمه‌شدگان کمک کنند. روش‌های تدریس نیز به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که کارکنان را به تفکر انتقادی و مشارکت فعال در مسائل اجتماعی تشویق کنند. علاوه بر این، ارزشیابی نیز به‌عنوان یک عنصر کلیدی در این مدل طراحی شده که به سنجش و ارزیابی میزان تحقق اهداف آموزشی و توسعه‌ای کمک می‌کند. این ارزشیابی باید به‌گونه‌ای باشد که توانمندی‌های کارکنان در زمینه مسئولیت‌پذیری اجتماعی را به‌طور مؤثر سنجش کند و به ارتقای مستمر این توانمندی‌ها کمک کند. براساس نتایج، پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های آموزشی مستمر و کارگاه‌های کاربردی برای کارکنان، با هدف ارتقای

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]

آگاهی و مهارت‌های آنان در حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی صورت گیرد. همچنین نظرسنجی‌های دوره‌ای از کارکنان و بیمه‌شدگان انجام شود تا نیازها و انتظارات آنان به‌طور دقیق شناسایی شود و سیاست‌ها و برنامه‌ها براساس این یافته‌ها به‌روزرسانی و تطبیق داده شوند.

تأییدیه اخلاقی: مطالعه حاضر مورد تأیید کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی رودهن با کد مصوبه ۱۱۳۰۴۸۰۰۰۴۱۲۷۹۴۵۱۲۰۲۰۱۶۲۷۳۴۷۴۶ قرار گرفت.
تعارض منافع: نویسندگان این مقاله اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافعی وجود ندارد.
سهم نویسندگان: هر سه نویسنده سهم یکسانی در تهیه و تدوین این مقاله داشتند.
منابع مالی: این مطالعه توسط هیچ سازمانی مورد حمایت مالی قرار نگرفته است.

References

1. Ebekozien A, Aigbavboa CO, Samsurijan MS, Radin Firdaus RB, Rohayati MI. Expanded corporate social responsibility framework: companies' role in improving higher education institutions infrastructure to Sustainable Development Goal 4. J Facilities Manag. 2025;23(1):1-18. doi: 10.1108/JFM-11-2022-0120.
2. Ministry of Health. Annual report of health and medical services. Tehran: Ministry of Health; 2024. [Persian].
3. Rasoolimanesh SM, Tan PL, Nejati M, Shafaei A. Corporate social responsibility and brand loyalty in private higher education: mediation assessment of brand reputation and trust. J Mark High Educ. 2024;34(1):156-77. doi: 10.1080/08841241.2021.1973645.
4. Al Frijat YS, Albawwat IE, Elamer AA. Exploring the mediating role of corporate social responsibility in the connection between board competence and corporate financial performance amidst global uncertainties. Corp Soc Responsib Environ Manag. 2024;31(2):1079-95. doi: 10.1002/csr.2623.
5. Kang X. Research on the path design of integrating curriculum ideology and politics into marketing curriculum construction in the new era. J Educ Educ Res. 2024;7(2):46-51. doi: 10.54097/wakbfw37.
6. Do HTK, Thai ST. A comparative study of business student attitudes toward the importance of ethics and social responsibility. J Manag Dev. 2024;43(3):414-28. doi: 10.1108/JMD-10-2023-0312.
7. Aghdampoor R, Keshti Aray N, Esmaeili R. Designing a curriculum model based on social responsibility for higher education using the Acker model. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education. 2024;26(1):23-49. [Persian]
8. Khavari SA. Essential curriculum domains in real workplace environments. Skills Training. 2020;7(28):51-72. [Persian] doi: 10.52547/irtvto.7.28.51.
9. Braun V, Clarke V. Thematic analysis. In: APA handbook of research methods in psychology. Vol. 2. Washington (DC): American Psychological Association; 2012. p. 57-71. Doi: 10.1037/13620-004.
10. Shrivastava SR, Shrivastava PS, Mendhe HG, Joshi A. Integrating social accountability into the medical curriculum: the need, implementation, and impact measurement. Asian J Soc Health Behav. 2024;7(1):51-3. doi: 10.4103/shb.shb_356_23.
11. Hung CH, Huang CY, Wang YM, Li YC, Ho YC. The literacy-based scale for measuring reflections on a university social responsibility curriculum: Development and validation. Int J Environ Res Public Health. 2022;19(8):4545. doi: 10.3390/ijerph19084545.
12. Mehmandoost Ghamsari ZS, Fathi Vajargah K, Khorasani A, Safaei Movahed S. Designing a workplace-based curriculum model: A research synthesis study. Theory and Practice in Curriculum. 2021;9(17):5-40. [Persian]
13. Dube TV, Cumyn A, Fourati M, Chamberland M, Hatcher S, Landry M. Pathways, journeys and experiences: Integrating curricular activities related to social accountability within an undergraduate medical curriculum. Med Educ. 2024;58(5):556-65. doi: 10.1111/medu.15260.
14. Chen P, Clark M, Sharma M, Troya Y, Cenzer I, Rivera J. A longitudinal workplace-based interprofessional curriculum for graduate learners in a geriatrics patient-centered medical home. J Interprof Educ Pract. 2021;24:100459. doi: 10.1016/j.xjep.2021.100459.
15. Alizadeh J, Abbaszadeh Z. Designing a curriculum based on social responsibility. Proceedings of the 13th National Research Conference on Psychology and Educational Sciences; 2022. [Persian]
16. Talebian M, Fallah V, Salehi M. Identifying components of social responsibility in the curriculum of skill-based universities. Educational Sciences. 2021;28(1):206-28. [Persian]

[DOI: 10.66224/ihio.8.3.251]